

15.12.2011

S-postit Kimmo Bergman (Café Viinikanat Oy) – Ari Tahvanainen – Kimmo Bergman

Tervehdys Kimmo,

Kommentit ohessa punaisella.

----- Original Message -----

From: [Kimmo Bergman](#)

To: ari.tahvanainen@kolumbus.fi

Cc: 'Luopajarvi Pirjo' ; 'Salo Pasi'

Sent: Thursday, December 15, 2011 4:50 PM

Subject: Savusaunoista vielä

Hei Ari!

Olen tänään keskustellut savusaunojen valmistajan ja lämmittäjän sekä palotarkastajan kanssa sähköpostissasi mainitsemistasi asioista. Kannellinen metalliastia meidän täytyy toki hankkia tuhka-astiaksi, mutta muuten en näe mitään syytä muuttaa tällä hetkellä noudattamiemme toimintatapoja.

Hyvä! Muistakaa myös sammuttaa ne kekäleet, jos niitä varastoidaan sinne savusaunan nurkalla. Niin, entäs ne kituset löytyvät usein aina aluksi? Samat tavat siis jatkuvat ja löylyjen, usein huonoon laatuun, ei tarvitse kenenkään puuttua, vai?

Valmistajan ohjeiden mukaisesti kiuas pyritään lämmittämään hiilloksella, jota sitten pidetään tietyn korkuisena. Vain hiilloksen avulla kivimassa saadaan lämmitettyä hyvin; ainakaan Sisu-saunoja ei suositella lämmitettävän jatkuvasti lisättävillä muutamilla klapeilla. Loppulämmityksen aikana päällimmäisiä kiviä tarkkaillaan, etteivät ne ala hekkua, sillä palovaara kasvaa merkittävästi, mikäli lämmittämistä jatketaan, vaikka kivien lämpökapasiteetti on jo "täynnä". Samalla lisääntyy ns. "ketunhätä"-palokaasukiehkuran riski.

Jos näin kiuas kuumenisi, niin eihän siinä puita tarvitsisikaan, vaan pelkkää hiillosta.

Risto Ojanen kertoi minulle kesällä, että valmistaja olisi antanut sellaiset ohjeet, että uuni täyteen puita ja 45 min välein lisötään taas puita. Näin toimimalla se kiuas noetaan oikein kunnolla ja se tuntuu vieläkin olevan käytäntö, ikävä kyllä. Jos laitettaisiin useammin ja pienempiä puita, kiuas ei nokeentuisi niin paljon. Tämähän on tyyppivika näissä Sisu-kiukaissa, koska kiukaan pesä on liian matala ja liekit osuvat kiviin ja nokea näin syntyy. En myöskään ole kirjoittanut siitä, että kiuasta olisi tarkoitus lämmittää liian kuumaksi, vaan ainoastaan 350-400 asteiseksi. Päällimmäiset kivet eivät saa KOSKAAN olla punaisia, vaan niiden alla olevat saavat punoittaa. Silloin kiuas on valmis.

Saamani palautteen mukaan saunanlämmittäjä pukeutuu huonosti syttyvistä materiaaleista tehtyihin vaatteisiin ja käyttää jatkuvasti silikonirukkasia.

Stella itse kertoi minulle, että hän EI pidä sitä kiuaskanntta sen takia täysin kiinni, koska hänellä ei ole kunnan käsineitä ja avatessa kädet kuumenevat, samoin rintamus. Sen tähden hän pitää sen tiiliskiven siinä välissä ja kansi on liian avoin polttamaan kaikkea nokea pois kivistä.

Me saunojat sen tiedämme, onko siellä ilmassa nokea/kitua vai ei. Myöhemmin tuleville sitä ei tietenkään enää ole, mutta usein ei ole enää kunnan löylyjäkään. Kuumuus ja löylyt eivät ole sama asia, jos et muuten sitä tiennyt?!

Savusaunojen suosio on kasvanut. Palaneen saunan aikoihin kävijämäärä oli n. 20-25 henkilöä ja siinä oli kiviä 1.260 kiloa, nyt kävijämäärä on usein yhteensä yli 40 henkilöä ja kiviä on vain 620 kg/sauna. Kuulemani mukaan vanha saunakin silloin tällöin hyytyi, joten kyllä tämänhetkiset kävijämäärät ovat väliaikaisille saunoille haasteellisia. Tosin nykyäänkin tilauksesta ryhmille

lämmitettyjen saunojen tapauksessa löylyt ovat riittäneet erinomaisesti kolmellekymmenellekin hengelle ja kiuas on ollut vielä seuraavana aamunakin lämmin.

Saamasi savusaunojen lukumäärä vanhassa savusaunassa ei pidä alkuunkaan paikkaansa, mistä lienet tuollaiset luvut saanutkaan? Itse saunoin siinä saunassa 635 kertaa ja otin löylyt 4361 kertaa. Saattaisin ehkäpä jotain tietää enemmän sen saunan asioista. Rehellisesti tehtyjä tilastoja, kun ei ole kenelläkään. Me savusaunajat saattaisimme jotain lukuja tietääkin, mutta kukaan ei ole meiltä mitään kysynyt. Kerromme kyllä aina, kun joku niitä kysyy, mutta tuollaisia lukuja ei allekirjoita kukaan totuutena.

Mutta totta, sekin savusauna usein aina lopuksi hyytyi, mutta nyt savusaunat hyytyvät jo klo 18:00 aika paljon. Ja ei ole ihmeäkään, kun nehan ovat silloin jo olleet 4 h kuumina. Tosin kaksi tuntia seisseet aivan turhan panttina ilman saunoja (siintymässä). Sen asian voisi toki tehdä toisinkin (eli paremmin), eikä puita tarvitsisi polttaa yhtään enempää, eikä kiukaiden olla yhtään kuumempia.

Ilmojen kylmettyä olemme pidentäneet lämmitysaikaa, sillä kiukaista irtoaa melkoinen määrä kondensioivettä, mikä osoittaa, että ulkolämpötilojen armoilla olevat kiukaat ovat jäähtyneet todella kylmiksi.

Täysin ymmärrettävää, eikä kaiketi kylmillä ilmoilla tarvitsisi pitää kaikkia läpiäkään avoinna esim. se ikkuna?!

Kun kiukaat asennettiin, valmistaja asetteli kivet tarkasti siten, että kansien rako on sopiva.

Entäs ne tiiliskivet? Kysy Stellalta, miksi hän ne hankki? Tuskin tehtaalla edustaja ne laittoi, kun ei niitä aluksi ollut! Nyt siinä toisessa reunassa on 20 cm rako ja se on aivan liikaa.

Liian pienen raon vuoksi syntyy kiukaan päälle enemmän vaarallisia palokaasuja, joiden on päästävä pois.

Eihän se saa täysin kiinni ollakaan. Tiedetään! Raon täytyy olla oikea, mutta ei myöskään liian suuri, kuten nyt on.

Kannen tarkoitus on myös tasata lämpöä kiukaan päällä ja auttaa sitä leviämään kiukaan reunakiville.

Toki on tarkoitus myös polttaa nokea kivien päältä.

Lämmityksen aikana lämpö ei tartu kaikkiin kiviin samalla tavalla ja siksi noin tunnin lepoaika takaa lämmön tasaisen jakautumisen.

Kaikki tämä tiedossa. Jos siihen kiuaskanteen ei jätettäisi liian suurta rakoja, se tasaisi sen lämmön jakautumisen nopeammin ja paremmin.

Lisäksi epäpuhtaudet laskeutuvat ja hengitysilman laatu paranee.

Meidän lämmitysmenetelmillämme saunat eivät varmasti ole "valmiiksi kylmenneet".

Ensiksikin, kenenköhän suosituksesta ne kannet sinne lopulta tulivat? Arvaa!

Tiedän täysin niiden tarkoituksen ja toiminnan. Usko pois, ne kiukaat ovat jo liiaksi kylmenneet!

Eli 1,5 - 2 h siintymistä on aivan liikaa. Kansien oikeanlainen käyttö poistaisi ongelman.

Tämä ongelma oli jo Juha Pulkin kanssa (ensimmäinen savusaunan lämmittäjä Kuusijärvellä),

mutta hän ottikin neuvoistani vaarin ja lämmitti myöhemmin savusaunoja todella hyvin.

Suosittelin häntä myös Veikko Bakkerille (Aluenuoret ry), mutta he eivät päässeet

sopimukseen. No, virrehän se oli, voidaan näin jälkepäin vain todeta!

Onhan näistä kiuaskansista kokemusta jo useistakin savusaunoista.

Myös eräs yrityssavusaunan omistaja käy Kuusijärvellä saunomassa ja ihmettelee, miksi niitä kiuaskansia ei käytetä oikein! Samoin useita Suomen Saunaseuran jäseniä ja jopa niiden

savusaunojen oikeutettuja lämmittäjiä on jäsenistössämme. He ovat nyt myös käyneet usein Kuusijärvellä ja ihmettelevät nykyisiä käytäntöjä!

Saunan lämmittäjän ei ole tarpeen viettää koko saunojen lämmitysaikaa kiukaiden vieressä. Kuka sellaista tyhmyyttä on väittänyt, sehän olisi hengenvaarallista. Pysytään nyt Kimmo kuitenkin asiassa, kiitos!

Tuli palaa turvallisesti omassa pesässään eikä syttymisvaraa ole.

Yksi pesällinen palaa 30-40 minuuttia,

jonka ajan lämmittäjä voi hyvin tehdä jotain muuta hyödyllistä; alueelta hän lämmittämisen aikana ei kuitenkaan poistu.

Niin juuri se kiuas tekee ja nokeaa myös kaikki kivet, kun pesä laitetaan puita täyteen.

Pienemmillä puilla ja vain 1/3 uunista täyttäen se palaisi nopeammin ja puhtaammin, eikä nokeaisi niitä kiviä niin paljon. Mutta olisihan siinä työtä paljon enemmän!

Pasille tiedoksi: Lämpöarvohan on silloin aivan sama, mutta tässä asiassa onkin kysymyksessä kivien nokeentuminen ja ns. puhdas poltto!

Lopuksi tiedoksi:

Herää kysymys, jos kerran tehtaan edustaja tietää lähes kaiken savusaunoista,

niin miksi tehdas ei ole uskaltanut antaa savusaunojaan Kansainvälinen Savusaunaklubi ry:n testattavaksi? Minä tiedän vastauksen myös tähän kysymykseen. Ei ole ollut uskallusta, koska tulisi liian paljon korjausehdotuksia, niin osin rakenteisiin, kuin kiukaaseenkin, eikä savusauna saisi klubin suosituslaattaa, ennenkuin ne korjaukset olisi niihin tehty. Kuitenkin ne korjaukset olisivat jopa erittäin pieniä, mutta kun ei niitäkään haluta tehdä, vaan väitetään mieluummin vaan vastaan. (Itsekin olen tuon klubin jäsen ja myös virallinen savusaunojen testaaja, ollut jo vuosikautia. Saattaisin siis jotain joistain savusaunoista tietääkin.)

Herää myös toinen kysymys:

Olemmeko me aktiiviset savusaunojat AINA väärässä näissä asioissa teidän mielestänne,

kun ME joudumme teille kertomaan/todistamaan näistä asioista? Siis löylyjen laadusta?

Tulkaa toki mukaan kokemaan ja kuulemaan saunojen mielipiteitä ja mieluummin heti klo 15.

Silloinhan löylyt ovat todella hyvät, mitä nyt sitä tikua vieläkin usein esiintyy. Saunokaa myös joskus klo 18 jälkeen ja verratkaa löylyjä. Ei se ole oikein, että vain lämmittäjä/tehdas kertoo teille, että kaikki tehdään oikein ja löylyjä riittää myös jopa illalla myöhään. Voisi vain sanoa, että on löylyjä ja löylyjä, mitä ne ovat, mistä puhutaan?

Tarkoitukseni ei todellakaan ole valittaa, vaan neuvoa, että asioita voisi vieläkin helposti parantaa, mutta jos teillä ei ole halua siihen, niin ei voi sitten mitään!

Saunomisiin,

Ari